JACHT EN BOSCHBOUW

(Rede op de Algemeene Vergadering der Nederlandsche Boschbouwvereeniging op 2 Juni 1939 te Breda)

door

W. BRANTSMA.

Het prae-advies contra jacht van Professor Jager Gerlings geeft mij aanleiding het volgende op te merken:

Het is mij opgevallen hoe de schrijver speciaal op het oog heeft de grofwildstand in de bosschen. Nu begrijp ik wel, dat het de bedoeling van het onderwerp „Jacht en Boschbouw" was dit zoo ruim mogelijk te nemen, maar waar de hier aanwezigen Nederlandsche boschbouwers zijn, zal hun belangstelling toch het meest uitgaan naar Nederlandsche toestanden en daar vormt het grofwild een uitzondering.

Reeds de opmerking in den aanvang, dat de vleescheters als onontbeerlijk regelende component van de groep der macro-fauna ontbreken, doet zien, dat hier uitsluitend op grofwild wordt gedoeld. Immers ten aanzien van het kleinwild zijn deze vleescheters wel degelijk aanwezig en doen bij voortdurening hun regelende werking.

Onmiddellijk daarop volgt de mededeeling, dat de jager met behulp van het geweer regelend ingrijpt in het belang van de jacht, maar daarbij niet of nauwelijks rekening houdt met de belangen van het bosch. Heeft de schrijver hier niet de categorie boschbouwer-jager uitgeschakeld? En tot deze categorie kan de ernstige beschuldiging toch moeilijk gericht worden en zeker gaat zij in haar algemeenheid niet op. Ware dit wel zoo, dan zouden in de enorme boschgebieden van Duitschland wel veel slechte boschbouwers wonen.

Zeer zeker is een naaldhoutgebied niet het meest geschikte terrein voor grofwild; indien het daar nochthans wordt gehouden, zal de beheerder maatregelen moeten nemen, want wild houden en niet voor zooveel mogelijk natuurlijk voedsel zorgen, is een fout. Maar zelfs in zulk een terrein kan door aanleg van graswildakkers en het planten van weekhoutsoorten in die behoefte worden voorzien, terwijl ook in een gedeelte van den winter daarvoor kan worden gezorgd door het planten langs de wegen van Amerikaanschen eik en wilde kastanje en het zaaien van brem.

Wat het schillen betreft kan door het verstrekken van likzout op goedkoope wijze dit euvel worden bestreden, terwijl ik uit ervaring kan meedeelen, dat aardappels gevoerd in den korten overgangstijd van winter naar voorjaar,

in welken tijd deze neiging het grootst is, een verrassend resultaat leverden.

Zoo is de boschbouwer-jager er steeds op uit naar middelen te zoeken om schade aan het bosch te voorkomen en dat lukt ook wonderwel.

Er wordt gesproken van een „flinken" wild- en konijnenstand en het troostelooze beeld, dat het bosch biedt, waar zulk een stand voorkomt. Ik meen dan, dat hier een overmatige wildstand bedoeld is, die geen enkele boschbouwer zal wenschen noch verdedigen. Verder is het opmerkelijk, dat over een fazantenstand in 't geheel niet wordt gesproken, terwijl dit toch de in Nederland meest voorkomende jacht is in boschomgeving en de schade aan bosch door dit wild aangericht toch wel uiterst gering is, zelfs aan de struik- en kruidenlaag.

Wat de konijnen betreft, dienen deze buiten beschouwing te blijven als zijnde geen wild, maar schadelijk gedierte; geen enkele boschbouwer-jager zal het daarvoor opnemen, doch trachten ze te doen verdwijnen evenals hij dat wil met de vossen, die in sommige beboschte deelen van ons land onbegrijpelijkerwijze zoo worden beschermd.

Wil men zich niet bepalen tot Nederlandsche toestanden, maar zijn blik ruimer laten gaan, dan dient men speciaal naar Duitsche toestanden te zien en dan zal men moeilijk kunnen volhouden, dat boschbouw en jacht niet zouden kunnen samengaan. Immers in dit land, dat wat boschbouw aangaat ons steeds voor oogen wordt gehouden als een voorbeeld, neemt de jacht zulk een bijzondere plaats in. Wat de praeadviseur over een terrein, waarin grofwild voorkomt, schrijft, wekt den indruk alsof hij speciaal een ingerasterd jachtterrein op het oog heeft en niet de vrije wildbaan, zooals die bij onze Oostelijke buren zooveel voorkomt en daar ook voor kan komen, omdat men daar een behoorlijke jachtwetgeving heeft, waardoor het duistere werk van wilddieven aan banden wordt gelegd en waar iedere jager tevens is beschermer van het wild in tegenstelling met toestanden hier te lande, waar de een uit winstbejag neerknalt wat een ander met liefde, zorg en kennis van zaken heeft gespaard. De vrije wildbaan met naar de oppervlakte gerekend een matigen wildstand (gerekend wordt 2 à 3 stuks roodwild per 100 Hectaren) vertoont niet die beschadiging aan houtgewas, struiken en kruiden. Indien de schade door wild werkelijk zoo groot was als schrijver voorstelt, zouden dan in Duitschland de toestanden zijn zooals ze heden ten dage zijn ? Indien ergens, dan wordt zeker in dit land elke kubieke Meter hout geteld en gewaardeerd, terwijl daarnaast van hooger hand het wild zoo beschermd en geëerd wordt.

In het prae-advies wordt gesproken van een steeds meer economisch ingesteld boschbedrijf, dat geen jacht naast zich

dulden kan. Legt dan de jacht economisch geen enkele gewicht in de schaal? Al weer rijst dan de vraag waarom het in Duitschland geduld wordt onder de huidige zoo moeilijke economische omstandigheden. Speelt het niet een groote rol bij de volksvoeding? Wanneer we nagaan, dat alleen voor het Winterhilfswerk, dat dus maar een klein onderdeel van de opbrengst der jacht weergeeft, aan wild werd verkregen, dan moet het oordeel wel anders luiden. In den winter 1938/'39 werd voor de Winterhilfe ingeleverd in het land Baden 5015 stuks wild met een totale waarde van 39.400 Mark en in het land Beieren in dezelfde periode 10189 stuks met een waarde van 88000 Mark. De laatste mij bekende gegevens over het totale afschot aan wild in Duitschland zijn die van 1936 en vermelden de volgende hoeveelheden:

56960	roodwild
36642	zwijnen
12743	damwild
643364	reeën
2.948839	hazen
1.792681	konijnen
2.043288	patrijzen
1.013595	fazanten
toaaal 8.548112	

Zou de overheid zich verantwoord achten een wildstand, die dergelijke opbrengsten levert in stand te houden, wanneer er zooveel schade aan het bosch werd gedaan als het prae-advies aangeeft?

Op de Veluwe is door de eeuwen heen steeds een roodwildstand geweest; zouden de hedendaagsche loofhoutbosschen er uit zien zooals zij doen, indien nadat ze doorplenterd waren, het wild alle natuurlijke bezaaiïng had opgegeten en zouden dan op de gedeelten, die wat den bodemtoestand betreft zich daartoe speciaal leenen, zulke mooie opstanden uit natuurlijke bezaaiïng ontstaan, aanwezig zijn, terwijl in die dagen van afrastering geen sprake was? Zoowel hier als elders zijn de bewijzen, dat bij een matigen wildstand jacht en boschbouw vereenigbaar zijn. Dit geldt zoowel van grof- als van kleinwild.

Er is gezegd, dat het wild zich liever ophoudt in de loofhout- dan in de naaldhoutbosschen, omdat de eerstgenoemde meer dekking zouden bieden. Ik wijs erop, dat oud loofhoutbosch al evenmin eenige dekking geeft en deze kan slechts tot stand worden gebracht hetzij door natuurlijke verjonging, hetzij door onderzaaiïng. En op hoe grooter oppervlakte men dat doet, des te geringer zal de beschadiging door wild zijn. Hier kunnen dus boschbouw en jacht in dezelfde richting werken.

En nu het geval, waar de prae-adviseur blijkbaar op doelt,

het terrein, waarin zich veel grofwild bevindt. Daar zal zeker moeten worden ingerasterd, maar de kosten daarvan komen dan ook ten laste van jacht en niet van het bosch. Wie zulk een jacht wil hebben, moet ook bereid gevonden worden zich daarvoor kosten te getroosten. Zonder jachtopziener gaat het ook niet en evenmin zonder de kosten van aanschaffing van geweren, patronen en wintervoedering. Ik stel daartegenover de reeds genoemde opbrengsten uit de jacht, terwijl tevens het gevolg van een en ander is, dat anderen zich door salarissen en leveringen een levensbestaan kunnen verschaffen.

Dat het samengaan van jacht en boschbedrijf moet worden verworpen, gelijk Professor Jager Gerlings in zijn prae-advies zegt, acht ik niet in overeenstemming met de werkelijkheid. Uitdrukkelijk stel ik vast, dat het bosch nummer 1 moet zijn, maar daarnaast ruime men plaats in aan een matigen wildstand, opdat niet in de fout worde vervallen, die elders gemaakt is. Wanneer wij zien hoe in Frankrijk door verkeerde maatregelen en onvoldoende toezicht geheele streken zonder wild zijn gekomen en hoe men heden ten dage erop uit is te zorgen, dat daar weer een wildstand komt, wat dan natuurlijk met groote kosten gepaard gaat, dan moge dat een waarschuwing zijn om zulk voorbeeld niet na te volgen.

Zeer terecht zegt de heer de Beaufort in zijn praeadvies, dat de boschbouwer, die geroepen is ook beheer over de jacht uit te oefenen, kennis van wild en begrip van de jacht moet hebben. Met de jacht is het zoo gesteld, dat iemand, die het jachtbedrijf en de bekoring, die daarvan uitgaat, niet kent, moeilijk een oordeel daarover kan uitspreken. Gewoonlijk staan dezulken afwijzend er tegenover en zien in den jager slechts den schieter, terwijl zij zich er geen voorstelling van kunnen maken hoe hij reeds geniet alleen van het zien van wild en er zich over verheugt, dat de maatregelen, welke hij in het belang daarvan nam, effect hadden. Speciaal op het gebied der grofwildjacht, waar door het afschot van slechte stukken, de regeling van de juiste verhouding van mannelijk tot vrouwelijk wild, de bestudeering van gewei-typen, de zorg voor een juiste voedering en van de aanwezigheid van zooveel mogelijk natuurlijk voedsel, zoo tallooze maatregelen zijn te nemen, die slechts resultaat hebben door de vele moeite en tijd, welke daaraan wordt gegeven, maakt de jacht interessant.

Met stelligheid moet worden opgekomen tegen de voorstelling, dat een jager iemand is, die uitsluitend met geweer en hond erop uittrekt en wien het alleen om het neerleggen van wild is begonnen. En zeker past deze voorstelling niet op den boschbouwer-jager.

Onze leermeester van Schermbeek placht te zeg-

gen, dat het geweer den houtvester brengt op plaatsen, waar hij als boschbeheerder wellicht niet zou zijn gekomen. Uit dezen mond hebben zulke woorden verhoogde beteekenis en inderdaad is het waar, dat men om redenen, die met de jacht hebben uit te staan, komt op plaatsen, waar men iets waarneemt, dat weer gevolgen heeft ten gunste van het bosch.

Indien den beheerder naast zijn de inspanning van zijn boschbouwkundig-ambtelijken arbeid, die in onzen tijd zooveel administratieve rompslomp meebrengt, de ontspanning en schoonheid van het genot der jacht gegeven is, zal hij daaruit telkens bij vernieuwing frischheid en kracht putten om het bosch, dat aan zijn zorgen is toevertrouwd als een goed boschbouwer te beheeren.

UIT DE DAGBLADEN.

Algemeen Handelsblad, 10 Maart 1939.

HOUT VAN NOENOEKAN.

Gunstige afzet.

Ofschoon het Chineesch-Japansch conflict, den export van Borneo-hout naar Hongkong geruimen tijd stagneerde, zag men de situatie toch niet al te pessimistisch in.

Er is op het oogenblik weer behoorlijk vraag. In het bijzonder de N.V. Houtaankap Mij. „Noenoekan" verscheept den laatsten tijd weer flinke ladingen maranti-hout naar China waar het gebruikt wordt bij den bouw van huizen en jonken.

Aanwijzingen, dat Japan binnenkort weer met een aardige order op de markt verschijnt, zijn er nog niet.

Daarentegen neemt de export van hout naar Zuid-Afrika gestadig toe. Ook Nederland verwerkt Borneo-hout, evenals Duitschland.

De afzetmogelijkheden voor hout uit Noenoekan op Java zien er gunstig uit. Men is hier bijzonder geporteerd voor bangkirai-hout, dat in duurzaamheid en sterkte niet onder doet voor djati. Zoo zal de dakconstructie voor de nieuwe ziekeninrichting te Soerabaja geheel uit „bangkirai" bestaan. Verder gebruikt men het voor paalwerk, bij den bouw van bruggen, spoorwagons, enz.

Ten slotte kan nog worden gemeld, aldus de „Ind. Courant", dat de directie der N.V. Houtaankap Mij. „Noenoekan" in Nederland doende is sociale voorzieningen te treffen voor het bij dit concern te werk gestelde personeel.